

Nuorten opinto- ja työelämävalmiuksien vahvistaminen, yhteiskehittämisen foorumi

Yhdessä aikuisuuteen – Elämässä Eteenpäin (YEE) -hankkeen neljäs yhteiskehittämisen foorumi järjestettiin 10.5.2022. Päivän teemana on nuorten opinto- ja työelämävalmiuksien vahvistaminen osana lastensuojelun jälkihuoltoa ja kotoutumisen tukitoimia. Päivään ilmoittautui 85 ulkopuolista henkilöä. Paikalla oli linjoilla 30–60 henkilöä kerrallaan. Päivän tallenteet lähetettiin ilmoittautuneille katsottaviksi kahden viikon ajaksi.

Yhteiskehittämisen foorumissa tarjottiin tietoa palveluiden nykytilasta sekä nuorten kokemuksista ja toiveista opiskeluun ja työelämään liittyen. Foorumissa osallistujat saivat eväitä aikuistuvien nuorten opinto- ja työelämävalmiuksien vahvistamiseksi. Foorumin työpajoissa jaettiin hyviä kokemuksia sekä käytäntöjä alueilta ja suunnataan katse tulevaan.

Foorumi oli suunnattu lastensuojelun jälkihuollon ja kotoutumisen tukipalveluiden parissa toimiville, muille jälkihuoltoikäisten nuorten parissa työskenteleville, kokemusasiantuntijoille sekä viranomaistahoille. Yhteiskehittämisen foorumeita järjestetään YEE –hankkeessa yhteensä seitsemän vuosien 2021–2022 aikana.

Nostoja päivästä

- Koulukiusaamista ei voi mitenkään ohittaa. Sen merkitys työuran valinnassa ja opintojen aloittamisen esteenä näkyy pitkään. Luottamuksen kerääminen omiin voimiin kestää vuosia.
- Pesäpuu ry:n, Osallisuuden aika ry:n ja Auta Lasta ry:n Veturointi-toiminnan luotsaamassa Nuorten Turvasatama-hankkeessa on alkamassa syksyllä pienimuotoinen pilotointi, jossa sijaishuollossa asuneet korkeakoulussa opiskelevat/opiskelleet nuoret aikuiset tarjoavat vertaisuuteen perustuvaa mentorointia sijaishuollossa asuville/asuneille nuorille, joita korkeakouluopinnot voisivat kiinnostaa. Tiedon tarjoaminen sekä rinnallakulkijuus ja vertaistuki keskeisiä.
- Ohjaamot: Ohjaamoiden psykososiaalista palvelua tarjolla valtakunnallisesti kaikkialle verkossa. Jos nuoren asuinkunnassa ei ole Ohjaamoja hän voi mennä naapurikunnan Ohjaamoon saamaan ohjausta ja neuvontaa. Varsinaisten palveluiden osalta voi olla kuntakohtaisia maksusitoumuksia. On myös kokeiltu jalkautuvia ohjaamopalveluita hyvin kokemuksin. Toimeen vaan! Ohjaamot voivat olla myös osa perhekeskuksia.

Muistetaan, että ”jokainen innostuu jostakin!”

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Koosteet työpajoista

Nuorten opinto- ja työelämävalmiuksien arvioiminen

Työpajassa käsiteltiin opinto- ja työelämävalmiuksien arviointia aikuistuvien nuorten parissa tehtävässä työssä. Pajassa kuultiin etsivän nuorisotyön ja työpajatyöskentelyn tavoista arvioida nuorten toimintakykyä, laajennettiin ymmärrystä nuorten oppimishäiriöihin ja niiden tunnistamiseen ja pureudutaan yhdessä case-työskentelyn avulla eri tilanteissa olevien nuorten tapauksiin. Työpajassa jaettiin kokemuksia ja hyviä käytäntöjä työn kehittämiseksi.

Työpajassa tutkittiin neljän fiktiivisen henkilötarinan kautta oppimisen ja työelämähäiriöiden ymmärtämistä.

Pohdimme kenen ja miten tilanteeseen tulisi puuttua, ja mitä kautta hahmottaa oppimisen vaikeutta. Mitkä tekijät mahdollisesti estävät tai heikentävät nuoren kykyä oppia ja olla työelämässä. Miten arvioinnin polkua tulisi kehittää.

Stiina 23 vuotta

- Asuu pienellä paikkakunnalla. Käynyt samalla alueella koulua. Sijoitettu 16- vuotiaana, kun kotona oli levotonta ja tyttö oireili (ahdistusta, äkkipikaisuutta, keskittymishäiriöitä, kouluhaasteita).
- Palasi kotipaikkakunnalle 18-vuotiaana ja asuu nyt omassa asunnossa. Välit vanhempiin kohtalaiset, pikkuveli 14 v oireilee nyt. Asuu äitinsä luona, vanhemmat eronneet. Stiinalla huoli veljestään. Äidillä ei peruskoulun jälkeistä tutkintoa, tehnyt siivousalan hommia.
- Stiina on oikeutettu lastensuojelun jälkihuoltoon, mutta ollut aika vähän yhteydessä työntekijään. Stiina ei harrasta mitään erityistä.
- Oppisopimuksella samassa siivousalan yrityksessä, kun äiti tehnyt hommia. Stiinalla haasteita nousta aamulla töihin, ei jaksa keskittyä.

Pohdintaa: Arjessa haasteita, geneettiset tekijät mahdollisesti oppimiseen liittyen. Tärkeä arvioida ADD:n ja ADHD:n osuutta oppimiseen. Miten ymmärtää ja tukea paremmin, että Stiina löytäisi potentiaalinsa? Yhteisessä keskustelussa löydettiin myös mahdollisia ratkaisuja tai jatkotyöskentelyn mahdollisuuksia tilanteeseen.

Ehdotettiin esimerkiksi opintojen jatkuessa opiskeluterveydenhuollon asiakkuutta, oppisopimuksen ohessa toteutettavaa pitkäjänteistä tukea, jälkihuollon uudelleen virittämistä, yhteydenottoa etsivään nuorisotyöhön, keskustelua oppisopimuspaikan ja oppilaitoksen kesken sekä nuoren kiinnostuksen kartoittamista matalan kynnyksen starttipajalla (olisiko joku toinen ala sopivampi). Yhtenä

SeAMK

SONet BOTNIA

LASTENSUOJELUN
KEHITTÄMISYHTEISÖ

Diakonissa-
laitos

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

vaihtoehtona nähtiin myös sosiaalinen kuntoutus tai kuntouttava työpajatoiminta. Oppisopimuksen näyttöihin liittyen pohdittiin, että näyttö on vaativa ja siihen voitaisiin tarvita tukea, nuorelle voisi ensin antaa osaamistodistuksen ja sen jälkeen hän voisi tehdä näytön. Tarvittaessa näytön voisi antaa oppilaitokselle myös työpajalla.

Tärkeänä nähtiin myös perhetilanteen huomioiminen, äidille ja veljelle voisi etsiä apua perhetyöstä tai lastensuojelusta. Äiti voitaisiin ohjata aikuissosiaalityön piiriin.

”Unelmoinnin kautta tavoitteisiin”. Nuori voisi löytää merkitystä ja saada luottamusta sekä itseensä, että muihin luovien toimintojen kokeilemisen kautta.

Mikä estää opiskelemasta ja tarttumasta asioihin?

Mico 20 v

- Asuu keskisuurella paikkakunnalla Keski-Suomessa Mico (lempinimi) tullut Suomeen Irakista ilman huoltajaa ensimmäisten joukossa vuonna 2015.
- Peruskoulun viimeinen luokka vielä kesken. Kielen kanssa haasteita vielä ja korona-aika ja etäopiskelu sekä tuen puute heikentäneet motivaatiota, jaksamista ja aloitteellisuutta. Mico ei oikein tiedä mitä edes pitäisi tehdä.
- Päivät ja yöt kuluvat kotona tietokonetta pelatessa. Päivärytmi sekaisin. Ruoka ei maistu. Yhä enemmän Micon ajatukset vievät kotimaahan ja sukulaisiin, joihin hän on pitänyt jonkin

SeAMK

SONet BOTNIA

LASTENSUOJELUN
KEHITTÄMISYHTEISÖ

Diakonissa-
laitos

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

verran yhtyettä. Mico ei halua lähteä mihinkään kotoa. Ulos meneminenkin ahdistaa. Tekisi mieli vetää peitto vaan korville.

- Hikikomori-tilanne?

Mikä estää opiskelemasta ja tarttumasta asioihin?

Pohdintaa: Mietittiin kieltä, kulttuuria, traumataustan vaikutusta oppimiseen. Yksinäisyyttä ja yhteisön puutetta. Mico tarvitsisi tukea arkeen ja yhteisöllisyyteen sekä tiivistä tukea koulun käyntiin. Myös masentuneisuus tulisi selvittää. Maahanmuuttajien asioihin erikoistuneet mielenterveyspalvelut nähtiin yhtenä vaihtoehtona. Kotoutumisen tukitoimista voisi saada tiivistä tukea. Ehdotettiin etsivään nuorisotyöhön kytkemistä, ohjausta kolmannen sektorin tuottamiin palveluihin, koulukuraattorin kanssa työskentelyä, vertaistukea, harrastuksia tai muuta mielekästä tekemistä. Pohdittiin, että tekstari tai chattiviesti voisi olla ensimmäinen yhteydenoton tapa.

Nomo: 19 v

- Asuu Lapissa. Nomo otettu huostaan 14-vuotiaana murrosiän kynnyksellä. Isän kanssa hän ei tullut lainkaan toimeen eikä kotona voinut asua. Nomoa oli kiusattu jo ala-asteella erilaisen pukeutumisen ja tyttöjen kanssa leikkimisen vuoksi. Nomo on monesti miettinyt, onko hän tyttö vai poika. Apua tai vastausta tähän ei ole. Koulukiusaaminen jätti arvet niin, että opiskelu

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

ei maistu ja tuntuu, että on aina ulkopuolinen. Etäkouluaika oli vielä ok, mutta kun lähikoulu lukiossa taas alkoi, oli olo jo tukala ja opinnot jääneet suorittamatta.

- Nomo kokee itsensä masentuneeksi. Olenko arvoton? Ei musta oo mihinkään. Masentunut, identiteettihaasteita?

Mikä estää opiskelemasta ja tarttumasta asioihin?

Pohdintaa: Nomon osalta tuttava on identiteetin löytämiseen. Tilastoista ja käytännöstä tiedämme, että koulukiusaaminen ja siihen puuttumattomuus voi aiheuttaa loppuelämän alisuoriutumista, oireilua ja syrjäytymisen kierteen opinnoista ja työelämästä. Näihin asioihin tarttuminen voisi johdattaa tarkastelemaan, onko opintoihin ja työelämään liittyen esimerkiksi varsinaisia oppimisen haasteita, vai liittyvätkö opintohaasteet lukkiutuneeseen tilanteeseen muista syistä.

Fredrik 23 v

- Pieneltä ruotsinkieliseltä paikkakunnalta kotoisin. Aina ollut levoton mieli. Saanut kotoa taloudellista tukea ehkä liikaakin mutta vanhemmat paljon työssä. ”Ajautui vääriin porukoihin” jo varhaisteininä ja siitä alkoivat päihdekokeilut.
- Koulut jäivät kesken ja pari kertaa Fredrik on ollut nuorten katkolla. 13-vuotiaana Fredrik otettiin huostaan. Ollut sijoitettuna 5 eri paikassa.
- Ei pysyviä aikuisia matkassa. Piristeet, kuten ekstaasi ja amfetamiini ovat Fredrikin hyvän mielen päihteitä, mutta laskutiloissa hän 16-vuotiaana kokeili Subutexia ja käyttö on jatkunut siitä lähtien. 18-vuotiaana muutti omilleen Helsinkiin. Nyt Fredrik on tutustunut Tukikohta ry nimiseen paikkaan, jossa hän on saanut päihtyneenäkin osallistua mm. vertaistapaamisiin. Virallisesti hän on asunoton ja majoittanut viimeiset 1,5 vuotta tuttavilla tai ollut kadulla.
- Fredrikillä ei ole toisen asteen koulutusta ja suhteet perheeseen ovat katkolla. Fredrik on kuullut opioidikorvaushoidosta, mutta hän ei haluaisi siihen sitoutua ja amfetamiini tuo vielä toivottua tunnetta, joka helpottaa oloa.

Mikä estää opiskelemasta ja tarttumasta asioihin?

Pohdinta: Fredrikin lapsuutta ja elämää kokonaisuutena. Voisiko olla, että ADHD on jäänyt diagnosoimatta ja sitä myöten esimerkiksi amfetamiini ja ekstaasi ovat helpottaneet oloa ns. itselääkintänä. Kun potentiaali ja syy-seuraussuhteet selkiytyvät, voi Fredrik löytää uudenlasien tavan elää ja löytää potentiaalinsa. Myös päihteiden käyttö voi sitä myöten jäädä taka-alalle.

SeAMK

SONet BOTNIA

LASTENSUOJELUN
KEHITTÄMISYHTEISÖ

Diakonissa-
laitos

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Nuorten opiskelu- ja työelämävalmiuksien tuki haasteita ja ratkaisuja

Työpajassa käsiteltiin opiskelu- ja työelämävalmiuksien tukemista ja tuotiin esiin haasteet ja ratkaisut käytäntöjen kehittämiseksi. Työpajassa pohdittiin mitä hyvät opiskelu- ja työelämävalmiudet edellyttävät aikuistuvien nuorten näkökulmasta. Työpajassa syvennettiin ymmärrystä Vamos-palveluista, ilman huoltajaa maahan tulleiden nuorten tuesta ja haasteista sekä Ohjaamoista. Työskentelyn ajaksi jakauduttiin kahteen ryhmään. Toisessa ryhmässä käsiteltiin lastensuojelun jälkihuoltoa ja toisessa ilman huoltajaa alaikäisenä maahan tulleiden nuorten palveluita.

Lastensuojelun jälkihuolto

Työpajassa käsiteltiin opiskelunvalmiuksia, työelämävalmiuksia ja ratkaisuja. Tarkasteluun otettiin opiskelunvalmiuksien osalta seuraavat kysymykset: millaisia haasteita nuorilla on, miksi opinnot eivät etene, mitkä tekijät hankaloittavat opiskelua ja onko jotain uusia ilmiöitä havaittavissa?

Opintoihin vaikuttavia haasteita tunnistettiin monia erilaisia, kuten mielenterveys- ja päihdeongelmat, neuropsykiatrisen oireilu, traumaperäiset haasteet, etäopiskeluun tai itsenäiseen opiskeluun liittyvät haasteet ja riittämätön tuki, univaikeudet, peliriippuvuus, sosiaalisiin tilanteisiin tai arjen hallintaan liittyvät haasteet sekä motivaation puute. Joillain nuorilla voi olla haasteita myös tehtävien aloittamisessa, teoriaopintoihin keskittymisessä, vaikeuksia työskennellä isossa ryhmässä ja noudattaa sääntöjä. Nuoret ovat jatkuvan ärsyketulvan alaisena (some ja älypuhelimet) palautumisen tarve

LASTENSUOJELUN
KEHITTÄMISYHTEISÖ

Diakonissa-
laitos

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014-2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

kasvaa ja lepoaika vähenee, tämä voi vaikuttaa opintoihin. Lisäksi itseluottamuksen puutteen ja epäonnistumisen pelon nähtiin vaikeuttavan opintoja joidenkin nuorten kohdalla. Myöskään oman alan löytäminen ei ole aina helppoa, tämä vaikuttaa opiskelumotivaatioon. Itseensä tutustuminen on monilla vielä kesken, siksi voi olla vaikeaa löytää vastausta siihen mitä haluaisi työkseen tehdä.

Opintoihin pääsemisen koettiin vaikeutuneen. Kolmiportaisen tuen malli ei aina toteudu tarkoituksen mukaisesti. Hiljaiset nuoret jäävät helposti huomaamatta ja ilman tarvittavaa tukea. Toisen asteen opinnoissa tarvitaan paljon enemmän tukea. Tällä hetkellä tuki on riittämätöntä. Tuen saannin suhteen pudotus peruskoulusta on kova.

Nykynuorilla on vaatimus nopeasta siirtymisestä jatkokoulutukseen, pitää tietää jo varhaisessa vaiheessa mitä haluaa. Helposti nuoret vertailevat omaa tilannettaan opiskelujen suhteen ikätovereidensä tilanteisiin, kokevat painetta, että pitäisi edetä samassa tahdissa kuin muutkin. Ylisukupolvisuus näkyy eri tavoin ja sen kuormitus usein unohtetaan, esimerkkinä nostettiin suorituskeskeisten ja vaativien vanhempien yhteys nuorten uupumukseen.

Haasteellisena nähtiin tunnetaidot, alaistaidot, vuorokausirytmien ylläpitäminen, työelämän sosiaalisissa tilanteissa toimiminen. Osalla nuorista ei ole lähipiirissä esimerkkejä työssä käynnistä eikä ammatillisia malleja ole syntynyt. Työelämävalmiuksien lähtökohdat ovat nuorilla erilaisia.

Nuoret eivät aina tunnista omaa osaamistaan ja aliarvioivat itseään, jonka vuoksi voidaan jättää hakematta töitä. Epävarmuutta voi esiintyä myös pidempien sairauslomien tai pitkittyneen työttömyyden yhteydessä.

Esiin nousi työpaikkojen tiukat vaatimukset tai oletukset nuorten osaamiseen liittyen. Kaikki tarvitsevat tukea ja ohjausta uudessa työpaikassa etenkin ensimmäisten viikkojen aikana. Työnantajien odotukset eivät aina kohtaa koulutuksessa saadun osaamisen kanssa.

Nuoret tarvitsevat tietoa omista oikeuksistaan ja tarvittavista asiakirjoista (verokortti, työsopimus, vakuutukset jne.). Tietoutta työelämästä tarvittaisiin lisää. Nuoret ovat kaivanneet apua myös oikeanlaisten (osaamista ja koulutusta vastaavien) työpaikkojen löytämiseen.

Ratkaisuihin nähtiin vahva tuki nuorelle, Nuotti-valmennus, tiivis yhteistyö oppilaitoksen kanssa, positiivisten työelämäkokemusten tarjoaminen nuorille, nuoren osaamisen esille tuominen ja itsetunnon kohottaminen, matalan kynnyksen koulusosiaalityö, opinnollistamisen hyödyntäminen, siirtymävaiheinen sujuvuuden turvaaminen sekä oppisopimuspaikkojen lisääminen (myös nuorten

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

taloudellisen tilanteen parantamiseksi). Ehdotettiin lisäksi konkreettista tukea työhakemusten tekemiseen ja eri vaihtoehtojen miettimiseen.

Esiin nostettiin myös hankkeiden tarjoama tuki ja tähän liittyen pitkäjänteisempi rahoitus. Nuoret tulisi ottaa osaksi hankkeiden suunnittelua ja huomioida heidät ohjausryhmien kokoonpanoissa. Tärkeänä nähtiin tietoisuus eri toimijoista. Kouluihin voisi lisätä vapaavalintaisia tai pakollisia hyvinvointiin liittyviä opintojaksoja tai kursseja, joissa käsiteltäisiin esimerkiksi tunnetaitojen ja sosiaalisten taitojen vahvistamista, työelämätaitoja ja arjen hallintaa.

Tarvitaan yhteistyötä kilpailuasetelmien sijasta. Tämä vaatii ajattelutavan uudistamista.

Ilman huoltajaa alaikäisenä maahan tulleet aikuistuvat nuoret

Työpajassa pohdittiin muun muassa, millaisia haasteita nuorilla on opiskelusuhteen, että työelämävalmiuksien omaksumisessa, millaista tukea nuoret tarvitsisivat opintoihinsa, minkälaisia työelämävalmiuksia nuoret tarvitsisivat, mitä työelämävalmiuksia nuorilla jo on, millaista tukea nuoret tarvitsisivat työelämävalmiuksien kehittämiseen?

Koettiin, että pienempi ryhmä ja intensiivisempi opetus voisi olla toimiva ratkaisu. Tärkeänä nähtiin myös hyvä suhde opettajan kanssa, joka jaksaisi neuvoa ja tukea ja antaa ohjeita muutenkin kuin netin kautta. Tarvitaan myös ymmärrystä siihen, jos välillä jaksaminen on huonompi. Vaatimusta työharjoittelupaikan löytämisestä itse pidettiin kohtuuttomana.

Nuoret tarvitsevat lisäksi ymmärrystä siihen, että vaikka on suhteellisen hyvä kielitaito, koulussa voidaan tarvita intensiivisempää tukea: Teams-linkki tai etäluento ei riitä: ymmärrystä ja joustavuutta myös omaan tilanteeseen (esim. traumatausta).

Etäopetuksessa on joidenkin nuorien kohdalla haasteita. Osalle on vaikeaa oppia tekniset käytännöt. Nuoret tarvitsevat henkilökohtaista kohtaamista ja kasvokkain tapaamista. Pohdittiin mitkä ovat nuorten todelliset taidot etäopintoihin.

Epäonnistumisen kierre saatava katkaistua -löydettävä joustavasti ratkaisuja nuorilähtöisesti. Jos nuori kokee olevansa huono, oikealla tuella ja kohtaamisella saa toisenlaisen kokemuksen

Työelämään liittyen keskusteltiin siitä, että nuorilla paljon on vajausta tiedoissa työntekijän oikeuksista ja työsopimusteknisistä asioista. Nuoret ovat innoissaan työstä eivätkä ymmärrä ehtoja tai tiedä edes mihin olisi oikeus. Nuoret ovat tottuneet kotimaassaan töihin, joissa heillä ei ole oikeuksia, joten he eivät osaa odottaa edes parempia työoloja.

SeAMK

SONet BOTNIA

LASTENSUOJELUN
KEHITTÄMISYHTEISÖ

Diakonissa-
laitos

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Nuorten osaamisen tunnistaminen – matkalla kohti opintoja

Hei, olen Leia. Etsi mahdollisia vahvuuksiasi!

Mitä kohti itse haluaa suuntautua, laajasti osaamista monesta asiasta

Olen asunut laitoksessa teinivuotiini.

Saanut paljon tietoa, mihin yhteiskunnassa ja maailmassa voi tai pitää puuttua

Huolehtimis- ja hoivakokemusta elämästä

Laitoskokemus tuonut kykyä tulla toimeen monenlaisen ihmisten kanssa

Tulen suuresta perheestä, toinen vanhemmistani on Espanjalainen.

Suurperheestä oppinut huolehtimaan muista ja ottamaan vastuuta

Autokorjaamosta mahdollisuus saada kokemusta autokorjaamisesta tai esim. asiakaspalvelusta

Selvitytynyt kriisistä, tottunut työstämään omia asioitaan ja puhumaan asioista myös ääneen

Normalsoidaan erilaista oppimista ja osaamista ja erilaisia ympäristöjä kerryttää osaamista

Kokemusaasiantuntijuuus mahdollistuu

Laitoskokemuksen myötä sosiaalialan kieli tutuksi

Olen työskennellyt sisarukseni autokorjaamossa.

Ymmärrys siitä, että ihmiset puhuvat eri kielillä äidinkielenään.

Työntekijät ja opettajat "mahdollisuuksien avaria"

Järjestötoiminnan tuntemusta löytöeläinkodista

Laitoksesta byrokraattista osaamista, miten järjestelmät toimii

Olen käyttänyt päihteitä, mutta nykyisin viihdyn selvin päin.

Elänsuojelupaikan vapaaehtoistyössä vaaditaan paljon arjen hallinnan kykyä ja organisointikykyä -> vaativaa vapaaehtoisuutta?

Laitoksessa asuminen tuo parjäämistä elämästä, jopa mahdollisuus olla paljon ikäryhmäänsä itsenäisempiä

Kartoitetaan askelia kohti unelmaa

Kysytään, mikä on Leian haaveammatti, mitä kohti haluaa lähteä

Raitistumisen myötä oppii hyvinvoinnistaan

Päihdetausta tuonut kokemusta ja ymmärrystä

Sinnikkyyttä, kova pinta, selviytyvyys, halua näyttää maailmalle

Osaamista tunnistamalla voidaan löytää positiivisia merkityksiä erilaisille taustoille, joita ei välttämättä pidä vahvuutena

Kirjotettaisiin osaamistodistuksia tehdyistä töistä autokorjaamolta tai löytöeläinkodilta

Sanoitetaan systemaattisesti, jotta myös Leia tunnistaa omat vahvuudet: "Näen että olet hyvä tässä"

Työkokeilu? Opiskelupaikka?

Työpajassa käsiteltiin nuorten osaamista ja sen näkyväksi tekemistä. Pohdittavaksi nostettiin hyviä käytäntöjä ja kokemuksia nuorten osaamisen näkyväksi tekemiseksi. Työpajassa syvennettiin myös ymmärrystä Paikko-toiminnasta.

Työskentelyssä käytettiin fiktiivistä case-esimerkkiä. Esimerkin nuori oli asunut laitoksessa teinivuotiensa, hän tuli suuresta perheestä ja toinen hänen vanhemmistaan oli espanjalainen. Nuori teki vapaaehtoistyötä löytöeläinkodissa ja oli aiemmin työskennellyt sisaruksensa autokorjaamossa. Nuori oli aiemmin käyttänyt päihteitä mutta nykyisin viihtyi selvinpäin. Työskentelyssä paikannettiin nuoren vahvuuksia, joita löytyikin paljon. Lisäksi työskentelyssä nousi esiin mahdollisuuksia jatkotyöskentelylle ja pohdintaa työskentelytavoista sekä työskentelyn potentiaalisia haasteita ammattilaisen näkökulmasta.

Edellä kuvatulla nuorella on mahdollisuus toimia kokemusasiantuntijana. Nuori on sinnikäs ja hänelle on kertynyt ymmärrystä siitä mihin asioihin yhteiskunnassa voi tai pitää puuttua, myös päihdetausta arveltiin tuoneen kokemusta ja ymmärrystä. Laitoksessa asuminen on antanut kykyä tulla toimeen erilaisten ihmisten kanssa. Nuorelle on tullut tutuksi sosiaalialalla käytettävä kieli, ja hän on saanut ymmärrystä palvelujärjestelmän toiminnasta. Hän on tottunut työstämään omia asioitaan ja sanoittamaan näitä myös ääneen. Suurperheessä hän on joutunut ottamaan vastuuta ja oppinut

SeAMK

SONet BOTNIA

LASTENSUOJELUN
KEHITTÄMISYHTEISÖ

Diakonissa-
laitos

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

huolehtimaan itsensä lisäksi muista. Nuorella on kulttuurista ymmärrystä espanjaan liittyen, mahdollisesti myös kielitaitoa. Hänelle on muodostunut käsitys siitä, että ihmisillä on eri äidinkieliä ja suvaitsevaisuutta muita kulttuureja kohtaan.

Hänellä on myös kokemusta eläimistä huolehtimisesta ja järjestötoiminnasta löytöeläinkodissa sekä kokemusta autojenkorjaamisesta ja mahdollisesti asiakaspalvelusta. Etenkin löytöeläinkodissa työskentelyn nähtiin vaativan arjen hallinnan taitoja ja organisointikykyä.

Tärkeänä pidettiin sitä, että nuorelle sanoitetaan hänen vahvuuksiaan, jotta hän oppii itsekin tunnistamaan niitä. Pohdittiin sitä, miten työntekijä saa kiinni vahvuuksista, jos nuori on itse epätoivoinen ja miten sanoittaa vahvuudet niin, että nuori myös itse uskoo ja tunnistaa vahvuutensa.

Osaamisen tunnistamisella voidaan löytää positiivisia merkityksiä asioille, joita ei välttämättä mielletä vahvuuksiksi. Nuorelle voidaan myös kirjoittaa osaamistodistus tehdystä työstä. Työntekijät ja opettajat miellettiin mahdollisuuksien avaajiksi. Työntekijä ei saa kuitenkaan ohjailia liikaa, oleellista on herättää nuoren sisäinen motivaatio. Tunnustellaan mikä on nuoren haaveammatti ja mitä kohti hän haluaa mennä elämässään.

Työelämään siirtymät ja kiinnittyminen

Työpajassa kuultiin kaksi alustusta: Marjo Vallimies -Honkanen kertoi Sijoita ja valmenna -mallista nuorten työllistämisen tukena (IPS) ja Suvi Hintsanen puhui Nuoret työelämään-hankkeesta.

Nuorten työelämään kiinnittymisen työpajassa peräänkuulutettiin yhteisvastuuta nuorten työllistymiseen. Nuorten oikea ja aito kohtaaminen on tärkeä myös työllistymisen tukemiseksi. Työpaikat ovat hyvinkin vaativia tänä päivänä, tarvitaan monenlaista osaamista työtehtävistä selviämiseksi. Työpaikoilla tapahtuu työntekijöiden uupumista ja loppuun palamista. Yhteisöllisyyden lisääntyminen ja uusien työntekijöiden hyvä vastaanottaminen katsottiin auttavan työelämässä.

Myös erilaisia kuntoutusmuotoja ja työelämävalmennusta tarvitaan. Varman työelämävalmennusta, esimerkiksi, toteutetaan koulutuksen, työhönvalmennuksen sekä työkokeilujen kautta. Myös yrittäjille ja yrittäjäksi aikoville on tarjolla tukea. Kelalla on tarjolla työelämävalmennusta ja ryhmävalmennusta työelämään pääsyä helpottamaan. Nuotta-valmennus on käytössä, mutta sinne saattaa olla haastava päästä alueesta riippuen.

Työttömien työnhakuun on tullut uusia vaatimuksia. Työllistymistä helpottamaan on tuotu kuntakokeilu. Asiakkaat ovat kuntakokeilussa kuntoutustuella. Myös kuntoutustuen saamista on kiristetty. IPS-mallissa nuorella tulee olla diagnoosi kirjattu ja olemassa oleva hoitotaho. Kela ei kuitenkaan tarvitse sinne lähetettä, pelkkä puhelinsoitto riittää.

SeAMK

SONet BOTNIA

LASTENSUOJELUN
KEHITTÄMISYHTEISÖ

Diakonissa-
laitos

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Materiaalia

- Mirja Määttä & Anne-Mari Souto (toim.) Tutkittu ja tulkittu Ohjaamo Nuorten ohjaus ja palvelut integraatiopyörteessä. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura Verkkojulkaisuja 154 https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/tutkittu_ja_tulkittu_ohjaamo_web.pdf
- Nappula-järjestelmä – Lastensuojelun ammattilaisen työkalu. Lastensuojelun kirjaamisjärjestelmä: <https://fastroi.com/fi/ohjelmistot/nappula-jarjestelma/>
- [#Kiinniveti -esiselvityshankkeen loppuraportti. Lastensuojelun sijaishuollosta itsenäistyneiden nuorten koulutus- ja työllisyyspolut](#)
- [NEET-nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelut \(THL\)](#)
- [Vamos-nuortenpalvelun vaikuttavuustutkimus](#)
- [THL-Blogi 21.3.2022. Marke Hietanen-Peltola & Johanna Jahnukainen. Opiskeluhoitopalvelut tulisi koota yhdeksi kokonaisuudeksi hyvinvointialueilla.](#)
- [PAIKKO-toiminta](#)
- [Kentaurin](#)
- [Vamos-toiminta \(hdl.fi\)](#)
- [Ohjaamo-toiminta](#)
- [Etsivä nuorisotyö - Into – etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry \(intory.fi\)](#)
- [Työpajatoiminta - Into – etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry \(intory.fi\)](#)
- Nuorisotutkimusverkoston tutkimus työpajavalmennuksen ja etsivän nuorisotyön vaikuttavuudesta: [Syrjäytymisen lasku \(nuorisotutkimusseura.fi\)](#)

SeAMK

SONet BOTNIA

LASTENSUOJELUN
KEHITTÄMISYHTEISÖDiakonissa-
laitos

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

